

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 20. jun 2022.godine

RTS- Lekari kažu da će biti još talasa epidemije koronavirusa, ali da neće ugroziti zdravstveni sistem

RTS- Šekler o pojavi majmunskih boginja u Srbiji: Pa šta, lakše je dobiti šugu ili vaške

BLIC- DETALJNO UPUTSTVO "BATUTA" O MAJMUNSKIM BOGINJAMA Virus je stigao u Srbiju i ovo treba da znate: Evo ko su sumnjivi slučajevi i šta raditi SA POTVRĐENIM

N1- Posle pauze od godinu dana, u Nišu urađena transplantacija bubrega

RTV- Festival mentalnog zdravlja: Za sat i po stotinu građana zatražilo savet

The screenshot shows a news article from RTS (Radio Television Serbia) dated June 19, 2022. The headline reads: "Lekari kažu da će biti još talasa epidemije koronavirusa, ali da neće ugroziti zdravstveni sistem". The article discusses the COVID-19 situation in Vojvodina, mentioning two patients in intensive care and the possibility of a new wave. It also includes a video clip of medical staff in protective gear.

Lekari kažu da će biti još talasa epidemije koronavirusa, ali da neće ugroziti zdravstveni sistem

U Vojnoj bolnici Karaburma na lečenju su dve mlađe osobe, koje imaju težu kliničku sliku i simptome koji odgovaraju delta soju koronavirusa. Da li je i to, uz porast broja novozaraženih prethodnih dana, razlog za zabrinutost i poruku da sa kovidom 19 još nismo završili?

Iako je pre samo desetak dana izgledalo da će broj novozaraženih na dnevnom ići ispod 100 i u dvocifrene brojeve, to ipak nije tako. Iako ima dana bez najtežeg statističkog broja i preminulih od kovida 19, to ipak još nije svakodnevna realnost.

Epidemijska situacija u Vojvodini je nepovoljna sa tendencijom poboljšanja, ocenjuju stručnjaci. Tokom poslednje nedelje gotovo svakog dana registrovano je između 30 i 50 novoobolelih, dok se taj broj u Novom Sadu krećao između sedam i 20 osoba.

U kruševačkoj kovid bolnici je 20 pacijenata od kojih je dvoje priključeno na veštačku ventilaciju i životno su ugroženi. U ambulanti ove ustanove dnevno pregledaju 30 osoba.

U kovid bolnici u Batajnici je 27 pacijenata, od toga je dvoje na respiratoru. U Vojnoj bolnici Karaburma trenutno je 11 pacijenata, a dvoje je intubirano i na respiratoru.

U toj ustanovi na lečenju je najviše starijih građana, zabrinjava što imaju dva mlađa pacijenta, sa težom kliničkom slikom.

"Po svojoj kliničkoj slici, laboratoriji, po svojim godinama i po toku bolesti, najviše podsećaju na delta soj. Tako da bez obzira na predominaciju omikron soja, moramo voditi računa da još imamo delta soj u

populaciji. Što se tiče pacijenata koji umiru, to su starije osobe sa dosta pratećih bolesti. Što se tiče smrtnosti, najugroženija je populacija preko 80 godina", kaže dr Ivo Udovičić, komandant Vojne bolnice Karaburma.

Epidemiolog Branislav Tiodorović ističe da u Izraelu pozivaju na nošenje maski u zatvorenom prostoru, na ponašanje i pridržavanje onoga što je ranije bilo. U Nemačkoj je to prisutno u javnom prevozu, posebno avionskom.

"Treba da budemo na oprezu, jer će tokom leta doći dosta naših ljudi iz Evrope. I naši ljudi putuju svuda po svetu, i moramo sprovoditi dobru kontrolu", poručuje Tiodorović.

Doktor Udovičić naglašava da letnji period više pogoduje nama nego virusu, ali koristi našu opuštenost, i sigurno će biti još nekih talasa. Smatra da broj obolelih neće biti toliki da se ugrozi zdravstveni sistem.

Mirniji epidemijski period trebalo bi da iskoriste oni koji još nisu vakcinisani, ili nisu primili buster dozu, poručuju lekari.

Naglašavaju da imunitet stečen i posle preležane bolesti i posle vakcine prolazi posle nekoliko meseci, tako da je zaštita novim dozama realnost. Očekuje se i vakcina koja će dati zaštitu i od omikrona, ali i od nekih potencijalno novih sojeva virusa.

The screenshot shows a news article from RTS (Radio Televizija Srbija) dated Saturday, June 18, 2022, at 08:37. The headline is "Šekler o pojavi majmunske boginja u Srbiji: Pa šta, lakše je dobiti šugu ili vaške". The article discusses the first case of monkeypox in Serbia and features an interview with virusologist Milanko Šekler. The RTS logo is visible at the top right of the page.

Šekler o pojavi majmunske boginja u Srbiji: Pa šta, lakše je dobiti šugu ili vaške

Virusolog Milanko Šekler kaže za RTS da bi odgovor na prvi slučaj majmunske boginje u Srbiji trebalo da bude – "pa šta". Ističe da je lakše dobiti šugu ili vaške. I doktorka Slavica Maris iz Gradskog zavoda za javno zdravlje naglašava da nema razloga za brigu jer se majmunske boginje ne prenose lako kao koronavirus.

Srbija je 40. zemlja u kojoj su se pojavile majmunske boginje. Virus je izolovan u Institutu "Torlak", a prvi slučaj je potvrđen kod muškarca koji je boravio u Nemačkoj.

Virusolog Milanko Šekler kaže za RTS da bi odgovor na prvi slučaj majmunskih boginja u Srbiji trebalo da bude – "pa šta".

"Apsolutno je bespotrebno dizanje bilo kakve panike. Slučaj je importovan, što znači da se čovek zarazio van Srbije, da je došao i pokazao simptome. Preduzete su mere i sprečeno je dalje zaražavanje. Nema nikakvog razloga da se posebno brinemo", ističe Šekler.

Objašnjava da se virus "nesretno zove majmunski" jer su majmuni u ovom slučaju žrtve kao i ljudi.

"Prvi slučajevi ove bolesti su 1958. godine registrovani kod majmuna, a sedamdesetih kod čoveka. Rezervoar za ovu bolest je još poprilično misteriozan, ali verovatno se radi o glodarima – povećim pacovima koji žive u tom delu Afrike", kaže Šekler.

Ističe da povremeno virus pređe sa majmuna na ljude, naročito često i lako u Africi jer se tamo tom vrstom majmuna i hrane.

"Lakše dobiti šugu ili vaške"

Šekler kaže da ne treba previše razmišljati ni o sastanku koji će održati Svetska zdravstvena organizacija jer smatra da nema uslova da se proglašava epidemija na nivou sveta.

Ističe da je genom ovog virusa veoma komplikovan, ali i vrlo stabilan, pa ne podleže lako mutacijama.

"Da bi se desila izmena treba čudo da se desi, tako da nećemo imati situaciju da se bojimo mutacija. Treba zdravstvena služba to da prati, ali nema nikakvog razloga za paniku, bolest se ne prenosi tako lako. Usudio bih se da kažem da ćete lakše dobiti vaške ili šugu nego majmunske boginje. Ljudi ne treba da imaju bilo kakav strah i ne treba da pravimo situaciju kao da iz kovida ulazimo u majmunske boginje. Ne ulazimo u ništa, to vam ja garantujem", naglašava Šekler.

Ističe da su oni koji su primili vakcinu protiv velikih boginja zaštićeniji od majmunskih boginja, što je, kako kaže, dokaz da je virus stabilan jer vakcina koja štiti od boginja koje su srodne majmunskim ima uticaj i posle nekoliko decenija.

"Virus se ne prenosi lako kao korona"

Doktorka Slavica Maris iz Gradskog zavoda za javno zdravlje kaže da se inficirani pacijent nalazi na lečenju u jednoj bolnici u Beogradu i da je dobrog opštег stanja, pa se uskoro očekuje i njegov otpust iz bolnice.

"Slučaj je importovan. Mi smo sve mere preduzeli po pitanju njegovih kontakata i oni su pod zdravstvenim nadzorom, tako da nema razloga za bojazan", ističe doktorka Maris.

Objašnjava da kontakti zaraženog nisu u karantinu ili samoizolaciji pošto osobe koje su u inkubaciji nisu zarazne.

"Nema razloga za brigu. Virus se ne prenosi lako kao korona", naglašava doktorka Maris.

Kaže da se u prvoj fazi bolesti javlja povišena teelsna temperatura, glavobolja, bolovi u mišićima i leđima, uvećane limfne žlezde i izrazita slabost.

"U drugoj fazi bolesti nastaju kožne promene. One mogu biti različite. Mogu biti promene i crvenilo u nivou kože ili iznad nivoa kože na svim delovima tela ili na sluznici", navodi doktorka Maris.

Ističe da je bolest uglavnom samoograničavajuća i završava se u roku od dve do četiri nedelje, najčešće bez posledica.

Prema podacima Svetske zdravstvene organizacije od početka godine boginja su potvrđene kod više od 1.600 ljudi širom sveta, a zbog majmunskih boginja preminule su 72 osobe.

DETALJNO UPUTSTVO "BATUTA" O MAJMUNSKIM BOGINJAMA Virus je stigao u Srbiju i ovo treba da znate: Evo ko su sumnjivi slučajevi i šta raditi SA POTVRĐENIM

Virus majmunskih boginja potvrđen je danas u Srbiji, a kako "Blic" saznaće reč je o muškarcu koji je stigao iz Nemačke.

Institut za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut" ranije je svim zdravstvenim ustanovama poslao Stručno-metodološko uputstvo u vezi sa ovom izrazito zaraznom bolešću.

U uputstvu je opisan je sumnjiv slučaj, verovatan, potvrđen i odbačen, kao i postupanje sa osobom kod koje je bolest potvrđena, ali i sa osobama koje su bile sa njom u kontaktu.

U ovom uputstvu je opisana definicija slučaja majmunskih boginja, koju je predložila Svetska zdravstvena organizacija (SZO) za potrebe epidemiološkog nadzora nad ovim oboljenjem tokom aktuelne epidemije majmunskih boginja u zemlji koja nije endemska. Napominje se da će se definicija slučaja ažurirati u slučaju potrebe.

Kontakti zaraženih osoba treba da prate svoju temperaturu dva puta dnevno. Asimptomatski kontakti mogu da nastave rutinske svakodnevne aktivnosti kao što su odlazak na posao i pohađanje škole (to jest karantin nije neophodan), ali ne smeju da napuštaju mesto boravka tokom perioda nadzora. Za decu predškolskog uzrasta preporučuje se privremeno izdvajanje iz kolektiva - vrtić ili drugo.

Sumnjivi slučaj

Sumnjiva je svaka osoba bilo kog uzrasta u zemlji koja nije endemska za majmunske boginje, a koja se javi sa neobjašnjivom akutnom ospom i koja ima jedan ili više od sledećih simptoma ili znakova koji su se javili najranije 15. marta 2022. godine a to su:

- glavobolja,
- nagli porast telesne temperature veće od 38 stepeni,
- limfadenopatija (uvećani limfni čvorovi),
- mijalgija (bolovi u mišićima i telu),
- bol u leđima
- astenija (hronična iscrpljenost organizma i pospanost koje se ne popravljaju ni nakon odmaranja).

Sumnjiva je i osoba kod koje se pojava akutne ospe ne može objasniti obolevanjem od varičele (ovčije boginje), herpes zostera, morbila (male boginje), Zika virusne infekcije, denge, čikungunje, herpes simpleks virusne infekcije, bakterijskih infekcija kože, diseminovane gonokokne infekcije, primarnog ili sekundarnog sifilisa, šankroida, limfogranuloma, granuloma inguinale, moluskum contagiosuma, alergijskih reakcija (npr. na biljke); i bilo kojih drugih lokalno relevantnih uobičajenih uzroka papularne ili vezikulare ospe.

Napominje se da nije neophodno laboratorijski isključiti (dobiti negativan rezultat testa) gore navedena oboljenja i uobičajene uzroke ospe da bi se slučaj klasifikovao kao slučaj sumnje

Verovatan slučaj

Verovatan slučaj je osoba koja ispunjava definiciju slučaja sumnje i jedno ili više od sledećeg:

- epidemiološka povezanost (izloženost licem u lice, uključujući zdravstvene radnike koji nisu koristili ličnu zaštitnu opremu);
- direktni fizički kontakt sa kožom ili kožnim lezijama, uključujući seksualni kontakt;

- ili kontakt sa kontaminiranim materijalima kao što su odeća, posteljina ili pribor verovatnog ili potvrđenog slučaja majmunskih boginja unutar 21 dan pre pojave simptoma,
- istorija putovanja u zemlju endemsку za majmunske boginje unutar 21 dan pre pojave simptoma,
- više seksualnih partnera ili seksualni odnos sa nepoznatom osobom unutar 21 dan pre pojave simptoma,
- pozitivan rezultat serološkog testa na Orthopoxvirus, u odsustvu vakcinacije protiv velikih boginja ili druge poznate izloženosti Orthopoxvirus-ima,
- hospitalizovan/a zbog bolesti.

Potvrđen slučaj

Potvrđen slučaj je onaj koji ispunjava definiciju slučaja sumnje ili verovatnog slučaja i laboratorijski je potvrđen virus majmunskih boginja testom lančane reakcije polimeraze (Real time PCR) i/ili sekvenciranjem.

Odbačeni slučaj

Odbačeni je onaj ili verovatan slučaj sa negativnim rezultatom na testu lančane reakcije polimeraze u realnom vremenu (Real time PCR) i/ili sekvenciranjem.

Postupanje sa osobama koje odgovaraju definiciji slučaja i sa njihovim kontaktima

Svaki pacijent sa sumnjom na majmunske boginje potrebno je da bude ispitan i izolovan ukoliko se potvrdi dijagnoza sve dok lezije na koži ne pređu u fazu kruste, ispod kojih, kada otpadnu, ostaje svež sloj kože.

- Usled specifične kliničke slike ovog oboljenja, osobe sa sumnjom na majmunske boginje mogu da se javi na pregled u različitim zdravstvenim ustanovama, a ne samo ustanovama primarnog nivoa zdravstvene zaštite, izabranog lekara (dermatovenerologija, klinike i odeljenja za infektivne bolesti, akušerstvo i ginekologiju, urologiju, odeljenja hitne pomoći i drugo). Podizanje svesti zdravstvenih radnika o riziku od pojave majmunskih boginja u populaciji je od suštinskog značaja za rano postavljanje sumnje na bolesti sprečavanje sekundarnih slučajeva - navodi se u uputstvu.

Postupanje sa slučajem sumnje ili verovatnim

Blizak fizički kontakt sa zaraženim osobama je najznačajniji faktor rizika za infekciju virusom majmunskih boginja. Ako se sumnja na majmunske boginje potrebno je:

- obaviti klinički pregleda pacijenta uz primenu propisanih mera zaštite (standardne mere zaštite i mere zaštite od infekcija koje se prenose kontaktom),
- prikupiti informacije od pacijenta o mogućim izvorima infekcije i prisustvu slične bolesti u zajednici, kao i bliskim kontaktima

- informisati teritorijalno nadležni institut/zavod za javno zdravlje i u konsultaciji sa epidemiologom organizovati transport i izolaciju lica do najbližeg infektivnog odeljenja ili bolnice,
- bezbedno uzimanje i slanje uzoraka za laboratorijski pregled na majmunske beginje prema uputstvu Instituta za virusologiju, vakcine i serume „Torlak“. (u izradi)

Ispitivanje izloženosti obuhvata period između pet i 21 dan pre pojave simptoma.

Svaki pacijent sa sumnjom na majmunske beginje potrebno je da bude izolovan tokom infektivnog perioda, odnosno tokom prodromalnog i osipnog stadijuma bolesti. Izolacija obolelog se vrši na najbližem infektivnom odeljenju ili bolnici. Transport lica se obavlja vozilom hitne pomoći uz primenu lične zaštitne opreme uz prethodno obaveštavanje ekipe hitne pomoći od strane ordinirajućeg lekara koji priprema pacijenta za transport.

- Infektivnom odeljenju ili bolnici najaviti slučaj sumnje na majmunske beginje radi pravovremene pripreme sobe za izolaciju. Nakon transporta bolesnika vozilo hitne medicinske pomoći obavezno dezinfikovati kao i sve prostorije gde je boravio pacijent. Veš (npr. posteljina, peškiri, odeća) je potrebno oprati upotrebot standardne mašini za pranje veša toplom vodom i deterdžentom; može se dodati izbeljivač, ali nije neophodno. Laboratorijska potvrda slučajeva sumnje je važna, ali ne odlaže sprovođenje mera zaštite. Bezbedno uzimanje i slanje uzoraka za laboratorijski pregled na majmunske beginje obaviti u skladu sa uputstvom Instituta za virusologiju, vakcine i serume "Torlak", ističe se u Uputstvu.

Lečenje i nega slučaja sumnje, verovatnog ili potvrđenog slučaja

Zdravstveni radnici koji neguju i leče slučaj sumnje, verovatni ili potvrđeni slučaj majmunskih beginja primenjuju standardne mere zaštite i mere zaštite od infekcija koje se prenose kontaktom.

- Preporučuje se brza izolacija slučajeva sumnje ili potvrđenih slučajeva u prostoriji sa adekvatnom ventilacijom, namenskim kupatilom i kad god je to moguće posebnim osobljem. Kohortni smeštaj (potvrđeni slučajevi sa potvrđenim slučajevima, slučajevi sumnje sa drugim slučajevima sumnje) se može primeniti ako jednokrevetne sobe nisu dostupne, obezbeđujući minimalno rastojanje od 1 metra između kreveta. Preporučena lična zaštitna oprema (LZO) uključuje rukavice, ogrtač ili mantil, medicinsku masku (N95 kod izvođenja procedura kod kojih postoji mogućnost stvaranja aerosola) i zaštitu za oči (naočare ili štitnik za lice, vizir). Pacijenti takođe treba da nose medicinsku masku kada dolaze u blizak kontakt (manje od 1 metra) sa zdravstvenim radnicima ili drugim pacijentima, kad god je to moguće. Zavoj ili kompresa se mogu koristiti za pokrivanje lezija na koži kako bi se potencijalni kontakt sa lezijama sveo na minimum. Skidanje i odlaganje LZO potrebno je obaviti pre napuštanja izolacionog prostora/sobe u koju je pacijent primljen. Mera izolacije se primenjuje do prestanka simptoma (uključujući povlačenje ospe i opadanja krusti).

The screenshot shows a news article titled "Posle pauze od godinu dana, u Nišu urađena transplantacija bubrega" (After a year's break, a liver transplant was performed in Niš). The article includes a photo of medical staff performing surgery and a quote from Dragan Milić. To the right, there are other news snippets and a sidebar for the "LETNJA NOVinarska RADIONICA".

Posle pauze od godinu dana, u Nišu urađena transplantacija bubrega

Na Klinici za kardiohirurgiju Univerzitetskog centra Niš urađena je prva transplantacija bubrega, posle pauze od godinu dana zbog pandemije koronavirusa.

Direktor te zdravstvene ustanove Dragan Milić objavio je na društvenim mrežama da je operacija urađena zahvaljujući tome što je otac (61) donirao bubreg svom sinu (36).

„Dušan je pre transplantacije bio na dijalizi, a vrednost njegovog kreatinina iznosila je čak 1.220, dok je normalna vrednost do 115. Na otpustu sa klinike, kreatinin je za samo pet dana od transplantacije pao na gotovo normalnih 125“, naveo je Milić.

Istakao je da će pacijent po završetku postoperativnog toka voditi normalan život, bez dijalize.

Milić je istakao da je u transplantaciji učestvovao tim u kojem je bilo čak 40 ljudi - lekara, sestara i pomoćnog osoblja.

On je apelovao na sve građane da podrže program transplantacije, kako bi pomogli "hiljadama bolesnika" koji čekaju na organ.

The screenshot shows a news article from RTV Srbija's website. The main headline is "Festival mentalnog zdravlja: Za sat i po stotinu građana zatražilo savet". Below the headline, there is a quote from Dr Laza Lazarević. To the right of the text, there is a video player showing a woman's face. At the bottom of the page, there is a weather forecast for Belgrade.

Festival mentalnog zdravlja: Za sat i po stotinu građana zatražilo savet

BEOGRAD - Direktorka Klinike za psihijatrijske bolesti "Dr Laza Lazarević" Ivana Stašević Karličić izjavila je danas, na Festivalu mentalnog zdravlja, da su najčešći poremećaji mentalnog zdravlja u opštoj populaciji anksioznost, depresija i demencija i da se zbog njih građani najčešće i obraćaju stručnjacima.

"Za prvi sat i po vremena trajanja Festivala mentalnog zdravlja više od 100 građana se obratilo prisutnim stručnjacima kako bi saznali da li stvarno imaju neki problem sa mentalnim zdravljem ili samo imaju subjektivni osećaj da kod njih nije nešto u redu", izjavila je za Tanjug Stašević Karličić.

"Oni su skriningovani na anksioznost, depresiju i demenciju koji su i inače najčešći poremećaji mentalnog zdravlja u opštoj populaciji i na šta se građani najviše žale", rekla je doktorka.

Navela je da su građani dobili smernice da mogu da se jave besplatnom servisu Ministarstva zdravlja i klinike Laza Lazarević na broj 0800/ 309 309 koji 24 sata anonimno pruža intervencije u krizi i daje savete građanima koji mu se obrate.

"Upućeni su i na Centar za mentalno zdravlje koji radi svakog radnog dana od 9 do 18 časova, na profesionalce Klinike Laza Lazarević na Terazijama 3. koji psihoterapijski rade sa građanima kojima treba pomoći i to bez lekarskog uputa i knjižice", objasnila je ona.

Dodala je da se stručnjacima ovog centra za prve dve godine njegovog rada obratilo više od 12.000 ljudi i da više od 50 odsto njih nije imalo nikakvu bolest, što prema doktorkinim rečima, znači da je ispunjena misija preventivnog rada u ovoj oblasti.

U skladu sa tim, navela je da je jedna od poruka današnjeg festivala koji se održava u junu, nacionalnom mesecu mentalnog zdravlja, bolje sprečiti nego lečiti.

"Zato nemojte menjati svet oko sebe, menjajte sebe i svoj odnos prema tom svetu da bi se bolje nosili sa stresom" poručila je dr Karličić.

Istakla je da u tome mnogo mogu da pomognu profesionalci iz domena mentalnog zdravlja.